
Informace

Státní služba a kariérové kurzy v Ozbrojených silách Slovenské republiky

State Service and Career Courses in the Armed Forces of the Slovak Republic

pplk. Ing. Petr Marek

Abstrakt: Článek informuje o státní službě profesionálních vojáků v ozbrojených silách (OS) České republiky a Slovenské republiky (SR). Srovnává státní službu profesionálních vojáků v obou uvedených zemích a analyzuje změny, ke kterým došlo v OS SR dnem 1. 1. 2016. V návaznosti na státní službu pojednává o služební kariéře profesionálních vojáků OS SR. Nabízí přehled existujících kariérových kurzů v OS SR. Analyzuje a srovnává kariérové kurzy určené důstojníkům obou zemí.

Abstract: The article informs about the state service of professional soldiers in the Armed Forces of the Czech Republic and the Slovak Republic. It compares the state service of professional soldiers in both countries mentioned and analyses the changes that took place in the Armed Forces of the Slovak Republic on January 1, 2016. With reference to the state service it deals with the career of professional soldiers in the Armed Forces of the Slovak Republic. It offers the list of current career courses in the Armed Forces of the Slovak Republic. It analyses and compares the career courses designed for officers of both countries.

Klíčová slova: Státní služba, služební kariéra, profesionální voják, zákon, kariérový kurz, důstojník.

Key words: State Service, Military Career, Professional Soldier, Act, Career Course, Officer.

ÚVOD

Slovenská republika je dnes suverénní zemí, která je respektována a uznávána v rámci Evropy i celého světa. Rozvíjí se jako demokratický a právní stát zabezpečující základní lidská, občanská a politická práva pro všechny obyvatele bez rozdílu národnosti, politického přesvědčení nebo náboženského vyznání.

Významným mezníkem v procesu přechodu Ozbrojených sil Slovenské republiky od smíšeného typu s povinnou základní vojenskou službou k plně profesionálním ozbrojeným silám bylo přijetí zákona č. 346/2005 Sb.,¹ v roce 2005. Tímto zákonem se vytvořily legislativně-právní předpoklady k budování moderních, relativně malých, ale dobře vycvičených Ozbrojených sil Slovenské republiky (dále jen OS SR).

Prvního ledna 2016 vstoupil v platnost nový zákon 281/2015 Sb., o státní službě profesionálních vojáků OS SR.² Hlavním cílem zákona je zatraktivnit vojenské povolání a umožnit, aby bylo současně celoživotním. Zákon byl zpracován a přijat za účelem realizace úkolu vytvořit podmínky pro stabilizaci nejkvalitnějších profesionálních vojáků.³ Ten vyplynul z *Programového vyhlášení vlády Slovenské republiky* (dále jen SR) na roky 2012 až 2016⁴ a *Bílé knihy o obraně SR*⁵.

Příprava a přijetí nového zákona² úzce souvisí se změnou bezpečnostní situace a rizik.

Nový zákon² reaguje na dřívější skutečnost, kdy státní služba byla pro nové zájemce málo atraktivní z důvodu možného rizika ztráty života, množství povinností a náročných úkolů na území i mimo území SR, pro náročnost přípravy a sociální nejistoty po skončení činné služby. Předchozí zákon¹ neumožňoval v širším rozsahu zajistit povolání profesionálního vojáka jako celoživotní. S tímto souvisí i zájem OS SR, aby specialisté sloužili co nejdéle, aplikovali své poznatky a zkušenosti v praxi a předávali je nově příchozím profesionálním vojákům.

Přijetím a účinností zákona² došlo k řadě změn, které se dotkly bezmála 13 tisíc profesionálních vojáků, kteří v současnosti slouží v OS SR.

Text článku nabízí zjednodušenou komparaci zákonů týkajících se státní služby profesionálních vojáků v České republice (dále jen ČR) a Slovenské republice (dále jen SR),

1 Zákon 346/2005 Sb., o státní službě profesionálních vojáků Ozbrojených sil Slovenské republiky a o změně a doplnění některých zákonů. In: Sbíрка zákonů Slovenské republiky. 2005, částka 148, s. 3530-3596. Dostupný také z: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2005/346/ZZ_2005_346_20150101.pdf

2 Zákon 281/2015 Sb., o státní službě profesionálních vojáků a o změně a doplnění některých zákonů. In: Sbíрка zákonů Slovenské republiky. 2015, částka 79, s. 2914-3001. Dostupný také z: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2015/281/ZZ_2015_281_20160102.pdf

3 Programové vyhlášení vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016. Úřad vlády Slovenské republiky, květen 2012. Kapitola 4, část Ozbrojené síly. Dostupné také z: http://www.vlada.gov.sk/data/files/2008_programove-vyhlasenie-vlady.pdf

4 Programové prohlášení vlády Slovenské republiky na roky 2012 – 2016. Úřad vlády Slovenské republiky, květen 2012. 65 s. Dostupné také z: http://www.vlada.gov.sk/data/files/2008_programove-vyhlasenie-vlady.pdf

5 *Bílá kniha o obraně Slovenské republiky*. První. Bratislava: Ministerstvo obrany Slovenské republiky, 2013. ISBN 978-80-89261-47-5. Dostupná také z: <https://www.mosr.sk/data/BKO2013.pdf>

srovnání předchozího a nového zákona o státní službě profesionálních vojáků ve SR. Objasňuje služební kariéru a stručně prezentuje kariérové kurzy v OS SR. Nabízí srovnání důstojnických kariérových kurzů OS SR a rezortu Ministerstva obrany České republiky (dále jen MO ČR).

1. PRÁVNÍ RÁMEC PRO STÁTNÍ SLUŽBU PROFESIONÁLNÍCH VOJÁKŮ V OS ČR A SR

Vzhledem k tomu, že je v České republice platný novelizovaný zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,⁶ lze na první pohled spatřit v řadě ustanovení (paragrafů) jednotnou shodu se zákonem² přijatým na Slovensku. Český zákon⁶ byl novelizován zákonem 332/2014 Sb.⁷

1.1. Zákon o vojácích z povolání v České republice

Novelizací zákona⁶ je zcela nově upraven systém řízení kariér vojáků z povolání, přičemž jedním ze základních principů je postup v kariéře na základě stanovené rozhodné doby ve služebním zařazení. S tímto postupem je spojeno vyšší platové ohodnocení. Vojenská hodnost nově vyjadřuje postavení vojáka v systému ozbrojených sil ČR, přičemž odpovídá náročnosti služební činnosti. Té odpovídá základní služební plat vyjádřený především služebním tarifem pro danou vojenskou hodnost.

Novela zákona⁶ ve svém důsledku umožňuje ozbrojeným silám ČR snadněji získávat k plnění úkolů při zajišťování bezpečnosti ČR kvalitní vojenský personál, který je a bude náležitě platově ohodnocen. Platové ohodnocení se stává pro jednotlivce více transparentní na základě kritérií daných zákonem⁸. Svoji roli při finančním ohodnocení sehrává společenská prestiž příslušníka ozbrojených sil ČR, cílené úsilí jednotlivce v osobní kariéře a kvalita splněných úkolů. Finanční faktor motivuje vojáka k rozvoji svých schopností a ke služebnímu kariéernímu růstu. Jako primární je prezentován princip nároku na spravedlivou odměnu za vykonanou službu, dále pak také princip jednoduchosti, transparentnosti a snížení subjektivního vlivu služebního orgánu oprávněného rozhodovat o kariéerním růstu a výši služebního platu.

Avizovaný kariéerní řád jasně stanoví, co musí voják splňovat, aby byl jmenován do vyšší hodnosti nebo aby mohl postoupit na vyšší pozici.

6 Zákon 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3693–3703. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>

7 Zákon 332/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2014, částka 131, s. 4220–4239. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6761>

8 Ref. 6

S přihlédnutím k ekonomické situaci v ČR, Evropě i ve světě muselo dojít při schvalování zákona k velké řadě kompromisů a hledání shody napříč ministerskými rezorty a politickými stranami. Prioritním cílem pro přijetí návrhu novely zákona⁶ bylo nepožadovat zvýšené finanční prostředky na státní rozpočet. Z toho důvodu došlo k početní redukci personálu rezortu MO ČR, která je uvedena v tabulce číslo 1 a v poznámce pod tabulkou.

Tabulka č. 1: Redukce personálu rezortu Ministerstva obrany České republiky v letech 2013–2014.

Rezort MO ČR	Rok 2013		Rok 2014		Rozdíl	
	počet osob	podíl v %	počet osob	podíl v %	počet osob	podíl v %
Celkem	31 734	100	29 287	100	-2 447	100
Občanský zaměstnanec	8 081	25,4	7 293	25	-788	32,2
Voják z povolání	23 653	74,6	21 994	75	-1 659	67,8

Poznámka: *Finanční krytí upravovaných nebo nově navrhovaných změn bylo zabezpečeno v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany, a to přesunem finančních prostředků v rámci položkové skladby rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany. Jedním z opatření k dosažení uvedeného cíle bylo snížení počtů zaměstnanců rezortu MO ČR. V roce 2014 pracovalo v rezortu MO ČR v kategorii občanský zaměstnanec 7293 osob a v kategorii voják z povolání 21994 osob. Celkově v porovnání s rokem 2013 šlo o snížení celkem minus 2447 zaměstnanců, což představovalo úsporu prostředků na platy ve výši plus 800 milionů korun Českých, které budou plně využity pro financování nového platového systému v roce 2016 a dalších letech.*

Zákon⁹ nabyl účinnosti dnem 1. července 2015.

O predikovaných, ale i reálných problémech (dopadech) spojených s implementací zákona¹⁰ byla již v podmínkách ČR publikována řada článků a vedena diskuze na odborných a polooborných fórech. Z tohoto důvodu a z důvodu, že je článek zaměřen na OS SR, nebude uvedené problematice dále věnována pozornost.

1.2. Srovnání zákonů o státní službě profesionálních vojáků ve Slovenské republice

Slovenský zákon¹¹ upravuje státní službu profesionálních vojáků a právní vztahy, které souvisí se vznikem, změnami a ukončením služebního poměru profesionálních vojáků.

⁹ Ref. 6

¹⁰ Ref. 6

¹¹ Ref. 2

Za podpory metody komparace lze snadno identifikovat základní změny mezi předchozím zákonem¹² a novým zákonem¹³, který svým obsahem:

- rozšiřuje současné druhy státní služby¹⁴ o stálou státní službu (vstup po 17 letech trvání státní služby) a krátkodobou státní službu (s délkou trvání 1 až 3 roky) z důvodu vykrytí dočasného nedostatku personálu v nedostatkových odbornostech;
- prodlužuje trvání služby pro jednotlivé hodnosti, aby personál, který je připravený a vycvičený, mohl zůstat ve služebním poměru co nejdéle;
- zrušuje doby výsluhy v hodnosti;
- určuje rozhodující dobu ve služební kariéře (na 17 roků služby) a věkovou hranici pro vojenské hodnosti;
- stanoví profesionálním vojákům již v průběhu přípravné státní služby absolvování odborného výcviku za účelem získání příslušné vojenské odbornosti;
- umožňuje vyslání kadetů Akademie ozbrojených sil generála Milana Rastislava Štefánika na vysokoškolské studium i na jiné než vojenské vysoké školy a i mimo území Slovenské republiky, včetně provádění praktického výcviku;
- zavádí nová pravidla pro realizaci služební kariéry profesionálního vojáka;
- posiluje pravomoci velitelů při povyšování a při ustanovování profesionálních vojáků do funkcí prostřednictvím tvorby personálních záměrů podle stupně velení a řízení;
- upravuje postup v případě, když profesionální voják podá písemné odvolání proti služebnímu hodnocení a také proti splněnému rozkazu a ukončenému disciplinárnímu řízení;
- rozšiřuje možnosti specifické zdravotní péče;
- zachovává současný systém odměňování podle vojenských hodností, příplatky k hodnostnímu platu (mimo příplatku za vyvedení vojsk do výcvikového prostoru), nenávratnou peněžní výpomoc, aktivační příspěvek a stabilizační příspěvek;
- zavádí omezení výšky příplatků při souběhu příplatků, které jsou součástí služebního platu profesionálního vojáka;
- modifikuje zásady poskytování cestovních náhrad a naturálních náležitostí;
- stanovuje povinnost se podrobit psychologickému vyšetření a psychofyzilogickému ověření pravdomluvnosti (u vojenského zpravodajství);
- umožňuje omezení osobní svobody profesionálního vojáka při výcviku s cílem dosáhnout podmínek přibližujících se skutečnému nasazení již v průběhu výcviku za předpokladu předchozího písemného souhlasu, který může profesionální voják vzít kdykoliv zpět;
- pozitivně i negativně působí na veřejné finance a sociální oblast, pozitivně působí na informatizaci společnosti a nemá vliv na rozpočty obcí a vyšších územních celků, podnikatelské prostředí a životní prostředí, přičemž celkový vliv na výdajovou část rozpočtu veřejné správy je pozitivní;
- je v souladu s Ústavou Slovenské republiky, ústavními zákony, ostatními závaznými právními předpisy, mezinárodními smlouvami, kterými je Slovenská republika vázána, a s právem Evropské unie.

¹² Ref. 1

¹³ Ref. 2

¹⁴ Mimo zde uvedené stálé a krátkodobé státní služby existuje i přípravná a dočasná státní služba.

Ustanovení zákona zabezpečuje realizaci statutu celoživotního povolání pro nejkvalitnější profesionální vojáky s důrazem na velitelský sbor a špičkové odborníky ve vybraných vojenských odbornostech.

Přijetím a účinností zákona se stal hodnostní sbor praporčíků minulostí. Profesionální vojáci v praporčických vojenských hodnostech se transformovali do hodnostního sboru poddůstojníků při zachování jejich současných platových náležitostí. Další změnou v systému služební kariéry je i flexibilnější přístup při doplňování důstojnického sboru tak, že je umožněno vzdělaným a schopným profesionálním vojákům v poddůstojnických hodnostech přejít za stanovených podmínek do kategorie důstojníků. Poznámka autora – zda se bude jednat o efektivní systémové opatření nemít praporčický sbor, ukáže praxe v budoucích letech (v rezortu MO ČR zůstal praporčický sbor nadále zachován).

Přijetí nového zákona bylo (stejně jako v České republice) podmíněno prioritním cílem nezvyšovat výdaje rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany Slovenské republiky a zásadně nezvyšovat celkový objem přiznaných složek platu. Počty dotčených osob, popis základních změn a způsob řešení uvádí tabulka číslo 2 a poznámka pod tabulkou.

Tabulka č. 2: Financování návrhu zákona 281/2015 Sb.¹⁵

Počet dotčených profesionálních vojáků	Popis změny	Přijaté opatření	Výsledek
2 951	zvýšení hodnostního platu	úspora prostředků za zrušené příplatky a nastavení opatření pro poskytování nových příplatek	bez nutnosti navýšit výdaje
313	transformace praporčického na poddůstojnický sbor	dojde ke snížení platu, které bude kompenzováno formou doplatku k platu	bez nutnosti navýšit výdaje
všichni	zrušení příspěvku na bydlení	zavedení stabilizačního příspěvku ve stejné výši, v jaké byl příspěvek na bydlení	bez nutnosti navýšit výdaje

Poznámka: Celkový vliv návrhu zákona na státní rozpočet je pozitivní. Ušetřené prostředky plánuje Ministerstvo obrany Slovenské republiky se svolením Ministerstva financí Slovenské republiky použít na modernizaci techniky.

Nový zákon každému profesionálnímu vojákovi garantuje zachování náležitostí přiznaných podle současné právní úpravy, a pro ty, kteří nebudou souhlasit s trváním doby státní služby podle nového zákona, zaručuje setrvání ve služebním poměru minimálně do doby stanovené předchozím zákonem¹⁶.

¹⁵ Zákon 281/2015 Sb., o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In: Sbíрка zákonů Slovenské republiky. 2015, částka 79, s. 2914-3001. Dostupný také z: https://www.slovlex.sk/static/pdf/2015/281/ZZ_2015_281_20160102.pdf

¹⁶ Ref. 1

2. KARIÉROVÉ KURZY V OZBROJENÝCH SILÁCH SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Kariéra profesionálního vojáka OS SR předpokládá neustálé vzdělávání a výcvik jednotlivce. Stanovuje průběh vojensko-sociální profesní dráhy vojáka, je součástí jeho celkové životní kariéry a souvisí s jeho občanským a rodinným životem.

2.1 Služební kariéra v Ozbrojených silách Slovenské republiky

Vojenská (služební) kariéra je determinována celou řadou společenských (úroveň demokracie ve společnosti, rozvoj vědy a techniky, úroveň vzdělání apod.) a vnitrorežortních (transformace, redислоkace a reorganizace) faktorů¹⁷.

Služební kariéra je postup profesionálního vojáka ve vojenských hodnostech, do kterých je jmenován nebo povýšen, a do funkcí, do kterých je jmenován nebo ustanoven po dobu trvání služebního poměru. Začíná zpravidla sedmitýdenním výcvikem u praporu výcviku v Martině (základní vojenský výcvik). Po skončení základního výcviku je zahájen odborný vojenský výcvik (délka je rozdílná dle vojenské odbornosti) a po jeho skončení jsou úspěšní absolventi zařazeni k vojenským útvarům jako vojáci 2. stupně. Mimo náročného výcviku u vojenského útvaru je další kariéra profesionálního vojáka zabezpečena prostřednictvím kariérových a odborných kurzů.

Posunu ve služební kariéře lze dosáhnout zvýšením vzdělání, absolvováním výcviku, ale především kurzů. Mezi hlavní dva vzdělávací subjekty OS SR patří:

1) Prapor výcviku v Martině, který realizuje:

- základní vojenský výcvik čekatelů;
- vstupní odborný výcvik profesionálních vojáků;
- další odborný výcvik formou specializačních kurzů;
- výcvik a vzdělávání profesionálních poddůstojníků (poddůstojnické kariérové kurzy);
- přípravu klíčového personálu vysílaného do vojenských operací.

Úkolem praporu výcviku je zabezpečovat výcvik jednotlivce, odborný výcvik, výcvik a vzdělávání poddůstojníků, výcvik personálu do operací mezinárodního krizového managementu a být připraven provádět bojové stmelení mobilizačně vytvářených vojenských útvarů.

2) Akademie OS SR v Liptovském Mikuláši – centrum vzdělávání, které realizuje:

- kurz národní bezpečnosti (KNB);
- vyšší velitelsko-štábní kurz (VVŠK);
- základní velitelsko-štábní kurz (ZVŠK);

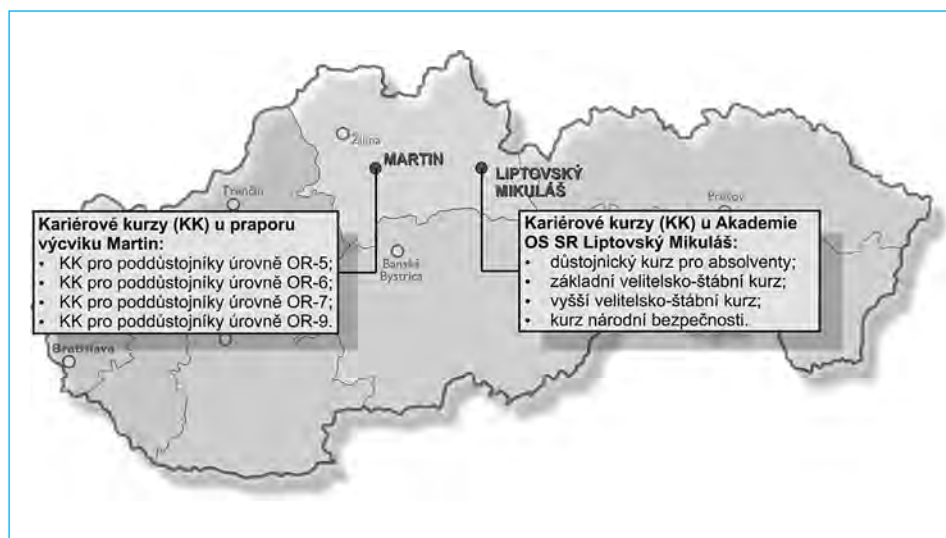
¹⁷ MATIS, Jozef. Teoreticko-empirická analýza vybraných problémů sociálního zabezpečení profesionálních vojáků ozbrojených sil Slovenské republiky. In: *Sborník elektronických příspěvků na CD nosiči z Mezinárodní vědecké konference Komplexní sociální zabezpečení vojenského profesionála*. 2010. Liptovský Mikuláš: Akadémie ozbrojených sil. ISBN: 978-80-8040-406-2. s. 10–40

- důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol (DKAVŠ);
- mezinárodní kurz pro štábní důstojníky (ISOC¹⁸);
- krátkodobé odborné kurzy (KOK).

Úkolem centra vzdělávání Akademie OS (dále jen AOS) generála Milana Rastislava Štefánika je zabezpečovat celoživotní vzdělávání profesionálních vojáků, zaměstnanců rezortu MO SR a jiných rezortů, zaměstnanců veřejné správy a další vzdělávání realizované na základě smluv s partnerskými vysokými školami a soukromým sektorem.

Do systému řízení služební kariéry je zákonem¹⁹ zaveden garant vojenské odbornosti, který má zabezpečit dohled nad vojenskými odbornostmi s cílem účelněji sledovat kariéru profesionálního vojáka v rámci vojenské specializace. Garant vojenské odbornosti odpovídá za tvorbu služebních kariér profesionálních vojáků ve své podřízenosti.

Přehled druhů kariérových kurzů a s nimi spojených vzdělávacích zařízení je uveden na obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Kariérové kurzy v OS SR

¹⁸ International Staff Officers' Course.

¹⁹ Ref. 2

2.2 Důstojnické kariérové kurzy v Ozbrojených silách Slovenské republiky

Kariérní vzdělávání důstojníků OS SR je pojato a koncipováno jako nepřetržitá a systematická vzdělávací aktivita po dobu celého trvání výkonu služby. Je realizováno s prvořadým cílem vzdělávat manažery – vychovávat lídry.

Kariérové kurzy prováděné v OS SR mají legislativní oporu v zákonu,²⁰ zejména § 33 a 37.

Požadavky na výkon státní služby jsou požadavky na vojenskou hodnost, odborné požadavky na výkon funkce a úroveň znalosti cizího jazyka, pokud je na vojenskou hodnost nebo na výkon funkce znalost jazyka vyžadována.

Profesionální voják v dočasné státní službě a ve stále státní službě naplňuje požadavky na výkon státní služby specializačním studiem na výkon specializovaných pracovních činností, v certifikační přípravě na výkon certifikovaných pracovních činností (např. IT specialisté, zdravotnický personál atd.), v kurzech na vojenskou hodnost, v kurzech na výkon funkce a v jazykových kurzech.

Profesionální voják může absolvovat kurzy, kterými naplňuje požadavky na výkon státní služby, nebo kurzy, kterými si prohlubuje kvalifikaci, pokud to výkon státní služby vyžaduje. V tomto případě je profesionální voják dle druhu kurzu vysílán služebním úřadem nebo velitelem.

Základem pro vytváření důstojnického sboru – poručíků, je vysokoškolské vzdělávání v rámci AOS v Liptovském Mikuláši. Způsob, jak doplnit důstojnický sbor především o specializace, které se na AOS v Liptovském Mikuláši nepřipravují (lékaři, psychologové, kartografové atd.) je realizace důstojnického kurzu pro absolventy vysokých škol.

A. Důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol

Důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol (dále jen kurz) je základním pilířem kariérního vzdělávání důstojníků OS SR, je typem kariérového kurzu na vojenskou hodnost.

Obrázek č. 2: Znak DKAVŠ

Zdroj: AOS GMRŠ²¹

Kurz může absolvovat profesionální voják, který dosáhl vojenské hodnosti v hodnostním sboru mužstva anebo v hodnostním sboru poddůstojníků a má být jmenován do vojenské hodnosti poručík. Kurz musí absolvovat před jmenováním do vojenské hodnosti.

Cílem kurzu je poskytnout jeho účastníkům vstupní vojenské vzdělání pro získání požadavku na vojenskou hodnost poručík, nadporučík a kapitán.

Kurz je rozdělen na vševojskovou přípravu a odbornou přípravu. Vševojsková příprava se provádí společně se všemi účastníky kurzu. Po skončení vševojskové části je zahájena

²⁰ Ref. 2

²¹ Centrum vzdělávání Akademie ozbrojených sil: Důstojnický kurz pre absolventov vysokých škôl. *Akademie ozbrojených sil generála Milana Rastislava Štefánika* [on-line]. Liptovský Mikuláš: Centrum vzdělávání, 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.aos.sk/cv/index.php?go=dkavs>

odborná příprava, která se provádí diferencovaně podle vojenských odborností a jejich specializací. Součástí odborné přípravy mohou být i krátkodobé odborné kurzy.

Cílem vševojskové přípravy je získání základních vědomostí, dovedností a vojenských návyků budoucích důstojníků pro velení a řízení malých taktických jednotek. Účastníci kurzu jsou seznámeni se základy bojové podpory, bojového zabezpečení a podpory velení a řízení. Účastníci jsou zorientováni v oblasti manažerských způsobilostí a kompetencí, profesní etice, vojenské diplomacie a protokolu, v komunikačních dovednostech, vojenské psychologii, vojenské pedagogice, vojenské sociologii, právních otázkách, národní a mezinárodní bezpečnosti.

Cílem odborné přípravy je získání základních vědomostí, dovedností a profesních návyků pro zvládnutí stanovených požadavků kladených na pracovní činnost specialisty – vojenského odborníka.

Kurz je prováděn prezenční formou studia v rozsahu 13 až 44 týdnů v závislosti na jednotlivých vojenských odbornostech a jejich specializaci.

Podmínkou pro absolvování kurzu je kladné hodnocení za obě části přípravy, úspěšné zvládnutí závěrečné zkoušky a dodržení povolené absence²² v průběhu kurzu.

Po splnění podmínek pro absolvování kurzu je absolventům kurzu uděleno „Osvědčení o absolvování kurzu“. Gestoři kurzu zpracovávají u každého jeho účastníka hodnocení dosažených výsledků za všeobecnou a odbornou část. U studentů AOS SR, kteří kurz absolvovali, je hodnocení podkladem pro zpracování hodnocení profesionálního vojáka v přípravné státní službě.

B. Základní velitelско-štábní kurz

Základní velitelско-štábní kurz (dále jen kurz) je součástí kariérodního vzdělávání důstojníků OS SR, je typem kariérového kurzu na vojenskou hodnost.

Obrázek č. 3: Znak ZVŠK.

Zdroj: AOS GMRŠ²³

Kurz může absolvovat profesionální voják, kapitán, který je připravován na ustanovení do funkce s plánovanou hodností major.

Cílem kurzu je poskytnout jeho účastníkům další vojenské vzdělání pro získání požadavku na vojenskou hodnost major.

Informace týkající se:

- členění a názvů modulů;
- počtu, délky a obsahové náplně hodin, rozdělení času a studijního úsilí;
- metod a forem výuky;

jsou identické s předchozím bodem A. Důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol.

²² Omluvená neúčast na výuce do 15 % z celkového počtu vyučovacích hodin.

²³ Centrum vzdělávání Akademie ozbrojených sil: Základní velitelско-štábní kurz. *Akademie ozbrojených sil generála Milana Rastislava Štefánika* [on-line]. Liptovský Mikuláš: Centrum vzdělávání, 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.aos.sk/cv/index.php?go=zvsk>

Kurz je prováděn prezenční formou studia v rozsahu 10 týdnů s úkolem zvýšit u absolventa efektivitu činnosti, připravit ho na převzetí vyšší zodpovědnosti, formovat u něj pracovní potenciál, osobnost a vztah ke zlepšování mezilidských vztahů.

Absolvent kurzu je:

- schopen velet letce, skupině na štábu nebo štábu praporu, organizačnímu prvku na úrovni praporu, zastupovat velitele organizačního prvku na úrovni praporu;
- schopen velet odborné organizační součásti na velitelství nebo štábu na úrovni brigády a operačního velitelství;
- připraven vést samostatnou agendu na operačním a strategickém stupni řízení, vyžadující rozsáhlou koordinaci s vícerymi organizačními prvky;
- připraven zpracovávat koncepční, prováděcí, hodnotící a normotvorné dokumenty na všech stupních řízení a na úrovni ústředního orgánu státní správy.

Podmínkou pro absolvování kurzu je získat průběžné kladné hodnocení²⁴ během studia, složit závěrečnou zkoušku a nepřekročit povolenou absenci²⁵ v průběhu kurzu. Úspěšným absolventům kurzu je na závěr uděleno „Osvědčení o absolvování kurzu“.

C. Vyšší velitelsko-štabní kurz

Vyšší velitelsko-štabní kurz (dále jen kurz) je součástí kariérodního vzdělávání důstojníků OS SR, je typem kariérového kurzu na vojenskou hodnost.

Obrázek č. 4: Znak VVŠK

Zdroj: AOS GMRŠ²⁶

Kurz může absolvovat profesionální voják, major, který je připravován na ustanovení do funkce s plánovanou hodností podplukovník a plukovník.

Cílem kurzu je poskytnout jeho účastníkům další vojenské vzdělání pro získání požadavku na vojenskou hodnost podplukovník a plukovník.

V souladu s výstupním profilem absolventa je kurz rozdělen na čtyři moduly, které tvoří tematické okruhy a témata. Moduly, okruhy a témata jsou seřazeny v logické posloupnosti a na výuce se mimo stálých pedagogů podílí hostující přednášející (externí lektori) z OS SR a specialisté ze zahraničí. Kurz tvoří modul společenskovední, bezpečnost a obrana, vojenské umění a modul velení a řízení.

Dopolední výuka je vyčleněna pro přednášky, diskuzi, semináře a cvičení, tvoří ji osm 45minutových výukových hodin. Odpolední výuka je vyčleněna pro skupinovou přípravu, konzultace, přípravu na další zaměstnání, zpracovávání zadaných samostatných úkolů, samostatné studium, služební tělesnou přípravu a řešení organizačně-technických záležitostí kurzu. Tvoří ji čtyři 45minutové výukové hodiny. S předstihem, před zahájením

²⁴ Hodnocení z praktických zaměstnání, seminářů, cvičení, písemných testů, samostatných úkolů a referátů.

²⁵ Ref. 11

²⁶ Centrum vzdělávání Akademie ozbrojených sil: Vyšší velitelsko-štabní kurz. *Akademie ozbrojených sil generála Milana Rastislava Štefánika* [on-line]. Liptovský Mikuláš: Centrum vzdělávání, 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.aos.sk/cv/index.php?go=vvsk>

modulu nebo tematického bloku, probíhá skupinová příprava na zaměstnání za řízení a hodnocení účastníků kurzu velitelem kurzu.

Vzdělávání v kurzu se realizuje „interaktivním a problémovým vyučováním“ s aplikací kritického myšlení, jehož cílem je rozvíjet a stimulovat tvořivé myšlení, osvojit si vědomosti a způsoby činnosti prostřednictvím analýzy problémových situací a jejich řešení cestou vytyčených hypotéz a jejich verifikace.

Účastníci kurzu jsou vedeni k samostatnému, analytickému a kreativnímu myšlení, využívání nejnovějších poznatků a zkušeností. Přednášky tuzemských i zahraničních lektorů podněcují k řízené diskuzi. Důraz je kladen na individuální studium, aktivní participaci a výměnu názorů na semináři a na praktických cvičeních.

Kurz je prováděn prezenční formou studia v rozsahu 15 týdnů s úkolem zvýšit u absolventa efektivitu činnosti, připravit ho na převzetí vyšší zodpovědnosti, formovat u něj pracovní potenciál, osobnost a vztah ke zlepšování mezilidských vztahů.

Absolvent kurzu je:

- schopen velet brigádě anebo jinému vojenskému organizačnímu celku složenému z různých součástí na úrovni praporu, letky apod.;
- schopen velet štábu operačního velitelství nebo vojenskému útvaru, úřadu nebo zařízení s působností na celé ozbrojené síly, organizační součásti na strategickém stupni řízení anebo je schopen zastupovat velitele složitějšího organizačního celku;
- způsobilý vykonávat vysoce specializované odborné činnosti nebo složité analytické činnosti, jejichž výsledkem je řešení zásadního charakteru, koordinace komplexních systémů s nároky na mimořádně tvořivé, řídicí, komunikační a další schopnosti;
- schopen řídit a koordinovat komplex složitých systémů s rozsáhlými vnitřními i vnějšími vazbami;
- odborně způsobilý vytvářet podklady ke koncepcím a programům rozvoje na úrovni ústředního orgánu státní správy.

Podmínkou pro absolvování kurzu je zpracování a úspěšná obhajoba závěrečné práce, získání průběžného kladného hodnocení²⁷ během studia a nepřekročení povolené absence²⁸ v průběhu kurzu. Úspěšným absolventům kurzu je na závěr uděleno „Osvědčení o absolvování kurzu“.

D. Kurz národní bezpečnosti

Kurz národní bezpečnosti (dále jen kurz) je součástí kariérodního vzdělávání důstojníků OS SR. Je v rámci rezortu MO SR nejvyšším možným kurzem, který nabízí vojenský vzdělávací systém.

Obrázek č. 5: Znak KNB

Zdroj: AOS GMRŠ²⁹

²⁷ Ref. 12

²⁸ Ref. 11

²⁹ Centrum vzdělávání Akademie ozbrojených sil: Kurz národnej bezpečnosti. *Akademie ozbrojených sil generála Milana Rastislava Štefánika* [on-line]. Liptovský Mikuláš: Centrum vzdělávání, 2016 [cit. 2016-02-25]. Dostupné z: <http://www.aos.sk/cv/index.php?go=knb>

Kurz může absolvovat profesionální voják, podplukovník a plukovník – absolvent Vyššího velitelско-štábního kurzu. Do kurzu mohou být zařazeni zaměstnanci složek rezortu MO SR a představitelé veřejné správy. Požaduje se úplné vysokoškolské vzdělání, jazyková schopnost na úrovni minimálně STANAG 2 a bezpečnostní prověrka na stupeň TAJNĚ.

Cílem kurzu je prohloubit a rozvinout u účastníků kurzu samostatné analytické a koncepční myšlení, zprostředkovat schopnost tvorby a realizace úkolů z oblasti bezpečnostní a obranné politiky, krizového řízení a civilně vojenské spolupráce.

V souladu s výstupním profilem absolventa je kurz rozdělen na čtyři moduly, které tvoří tematické okruhy a témata. Moduly, okruhy a témata jsou seřazeny v logické posloupnosti a na výuce se podílí hostující přednášející (externí lektori) z OS SR a specialisté ze zahraničí. Kurz je tvořen následujícími moduly:

- společensko-vědní příprava vrcholového vojenského manažera;
- bezpečnost a bezpečnostní prostředí;
- mezinárodní bezpečnost a kolektivní obrana;
- národní bezpečnost a obrana v podmínkách SR.

Samostatným tematickým blokem jsou studijní a poznávací cesty v rámci tuzemska i zahraničí. Dopolední výuku tvoří sedm 45minutových výukových hodin. První hodina je věnována anglickému jazyku – konverzačním cvičením. Druhá hodina je věnována brífinku účastníků kurzu k aktuálním bezpečnostním událostem. Třetí hodina je věnována skupinové přípravě k tématu přednášek dne. Čtvrtou až sedmou vyučovací hodinu tvoří přednášky, diskuze, semináře, cvičení a kolokvia. Odpolední výuka je vyčleněna pro konzultace, přípravu na další zaměstnání, zpracovávání zadaných samostatných úkolů, samostatné studium, služební tělesnou přípravu, tvoří ji doba v rozsahu 150 minut.

Vzdělávání v kurzu se realizuje „interaktivním a problémovým vyučováním“ s aplikací kritického myšlení, jehož cílem je rozvíjet a stimulovat tvořivé myšlení, osvojit si vědomosti a způsoby činnosti prostřednictvím analýzy problémových situací a jejich řešení cestou vytyčených hypotéz a jejich verifikace.

Účastníci kurzu jsou vedeni k samostatnému, analytickému a kreativnímu myšlení, využívání nejnovějších poznatků a zkušeností. Přednášky tuzemských i zahraničních lektorů podněcují k řízené diskusi formou seminářů a kolokvií. Důraz je kladen na individuální studium, aktivní participaci a výměnu názorů na seminářích a na praktických cvičeních.

Kurz je prováděn prezenční formou studia v rozsahu 26 týdnů a je certifikován Ministerstvem školství SR.

Absolvent kurzu má schopnost:

- implementovat do své práce teoretické a empirické vědomosti z oblasti bezpečnostní a obranné politiky, krizového řízení a civilně vojenské spolupráce;
- aplikovat metodologické přístupy do procesu řízení podřízených;
- efektivně pracovat v mezinárodním prostředí;
- získávat nejnovější poznatky a uplatňovat je v denní praxi.

Podmínkou pro absolvování kurzu je zpracovat a úspěšně obhájit závěrečné práce, získat průběžné kladné hodnocení³⁰ během studia a nepřekročit povolenou absenci³¹ v průběhu kurzu. Úspěšným absolventům kurzu je na závěr uděleno „Osvědčení o absolvování kurzu“.

³⁰ Hodnocení ze seminářů a kolokvií (aktivita, písemná práce).

³¹ Omluvená neúčast na výuce do 10 % z celkového počtu vyučovacích hodin.

2.3 Srovnání kariérových kurzů pro důstojníky Ozbrojených sil Slovenské republiky a rezortu Ministerstva obrany České republiky

Přes skutečnost, že článek v převážné míře pojednává o vybrané problematice OS SR, je na místě analyzovat a srovnat kariérové kurzy pro důstojníky OS SR a rezortu MO ČR.

Na základě výsledků analýzy studijní dokumentace důstojnických kariérových kurzů (DKK) v ČR a SR, lze konstatovat na první pohled vzájemnou podobnost filozofie DKK k jednotlivým úrovním managementu rezortů MO obou zemí. Tento fakt nejlépe demonstruje obrázek č. 6.

Důstojnické kariérové kurzy v České republice	Úrovně řízení	Důstojnické kariérové kurzy ve Slovenské republice
Kurz pro generály (zahraniční kurzy)	Vrcholový management (brig.gen. a výše)	Kurz pro generály (zahraniční kurzy)
Kurz generálního štábu (pro pplk. na plk./brig.gen.)	Vyšší management (plk./brig.gen.)	Kurz národní bezpečnosti (pro pplk. a plk.)
Kurz pro vyšší důstojníky (pro kpt. na mjr.)	Střední management (mjr./pplk.)	Vyšší velitelsko-štábní kurz (pro mjr. na pplk./plk.)
Kurz pro nižší důstojníky (pro npor. na kpt.)	Nižší management (kpt.)	Základní velitelsko-štábní kurz (pro kpt. na mjr.)
Základní důstojnický kurz + ZDK pro studenty UO	Základní management (por./npor.)	Důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol

Obrázek č. 6: Úrovně managementu v rezortech MO ČR a SR, přiřazení DKK k jednotlivým úrovním

Při podrobnějším zkoumání obrázku č. 6 jsou u obou zemí patrné minimálně tři rozdíly, kdy:

- důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol ve SR vykrývá obě nejnižší úrovně managementu, přičemž v ČR je každé z úrovní přiřazen samostatný kurz;
- vyšší velitelsko-štábní kurz ve SR částečně vykrývá střední a vyšší management, přičemž opět v ČR je každé z úrovní přiřazen samostatný kurz;
- kurz národní bezpečnosti ve SR částečně vykrývá vyšší a vrcholový management, přičemž opět v ČR je každé z úrovní přiřazen samostatný kurz.

Z obrázku č. 6 je dále patrné, že jak ČR, tak i SR disponuje 5úrovňovou strukturou DKK.

Komparací studijních dokumentací DKK obou zemí vyplynulo několik odlišností, které jsou zaneseny do tabulky č. 3.

Tabulka č. 3: Základní identifikátory DKK v ČR a SR

Název kurzu	Vojenská hodnost při nástupu	Kurz na vojenskou hodnost	Předměty (Moduly)	Forma/Délka studia	Hodnocení
Důstojnické kariérové kurzy v České republice					
Základní důstojnický kurz / Základní důstojnický kurz pro studenty Univerzity obrany (UO)	svobodník až štábní praporčík / rekruti / studenti UO	poručík / nadporučík	Vojenské umění (VU); Leadership (LDS) a vojenská etika; Základy bezpečnosti a obrany státu (ZBOS)	Prezenční forma (PF) – rekruti/15 týdnů (t); PF – absolventi poddůstojnického kurzu / 9t; PF – absolventi praporčíckého kurzu / 8t; Kombinovaná forma (KF) – rekruti / 6t; PF – studenti UO/6 semestrů	Průběžné hodnocení (PH), Závěrečná práce (ZP) a Obhajoba ZP (ObZP)
Kurz pro nižší důstojníky	nadporučík	kapitán	VU; LDS; Úvod do obranných a bezpečnostních studií; Základy řízení – výstavba a rozvoj ozbrojených sil	PF/13t KF/8t	PH, ZP a ObZP
Kurz pro vyšší důstojníky	kapitán	major / podplukovník	VU, LDS, ZBOS, Teorie řízení a obranné plánování	PF/21t KF/43t	PH
Kurz generálního štábu	podplukovník	plukovník / brigádní generál	VU, LDS, Pokročilá bezpečnostní a obranná studia, Strategické řízení a obranné plánování	PF/29t KF/43t	PH, ZP a ObZP
Kurz pro generály	plukovník / brigádní generál	brigádní generál / generál major	Kurzy realizované v zahraničí s rozdílnou délkou, tematickým obsahem a hodnocením		

Název kurzu	Vojenská hodnost při nástupu	Kurz na vojenskou hodnost	Předměty (Moduly)	Forma/Délka studia	Hodnocení
Důstojnické kariérové kurzy ve Slovenské republice					
Důstojnický kurz pro absolventy vysokých škol	mužstvo / poddůstojníci/ kadeti	poručík	Vševojsková příprava; Odborná příprava	PF/13-44t dle odbornosti	PH a Závěrečná zkouška (ZZK)
Základní velitelsko-štábní kurz	kapitán	major	Moduly: společensko-vědní (SpV); bezpečnost a obrana (BaO); vojenské operace; velení a řízení (VaŘ)	PF/10t	PH a ZZK
Vyšší velitelsko-štábní kurz	major	podplukovník / plukovník	Moduly: SpV; BaO; VU; VaŘ	PF/15t	PH, ZP a ObZP
Kurz národní bezpečnosti	podplukovník / plukovník, zaměstnanci rezortu MO SR, představitelé veřejné správy		Moduly: SpV; Bezpečnost a bezpečnostní prostředí; Mezinárodní bezpečnost a kolektivní obrana; Národní bezpečnost	PF/26t	PH, ZP a ObZP

Nelze jednoznačně tvrdit, že jsou jednotlivé úrovně DKK obou zemí identické, anebo naopak markantně rozdílné. Pozorný čtenář najde v tabulce 3 odlišnosti snadno. Identickým prvkům DKK obou zemí nebude dále v tomto článku věnována pozornost.

Nejdůležitější odlišnosti DKK obou zemí lze souhrnně specifikovat:

- základní důstojnické kurzy v ČR v porovnání s důstojnickým kurzem pro absolventy vysokých škol ve SR se vyznačují:
 - a) větší možností výběru formy studia;
 - b) větším množstvím realizátorů kurzů³²;
 - c) menším počtem kurzů pro vojenské odbornosti;
- absencí kurzu pro nižší důstojníky v OS SR;

³² Velitelství výcviku – Vojenské akademie Vyškov realizuje základní důstojnické kurzy a UO Brno realizuje základní důstojnické kurzy pro studenty UO. Naproti tomu je Akademie OS SR v Liptovském Mikuláši jediným realizátorem kariérických kurzů nejnižší úrovně.

- kurz pro vyšší důstojníky v ČR v porovnání se základním velitelsko-štabním kurzem ve SR se vyznačuje:
 - a) větší možností výběru formy studia;
 - b) větší délkou;
 - c) absencí závěrečné zkoušky;
- kurz generálního štábu v ČR v porovnání s vyšším velitelsko-štabním kurzem a kurzem národní bezpečnosti ve SR se vyznačuje:
 - d) větší možností výběru formy studia;
 - e) větší délkou;
 - f) typem kurzu, je kurzem na vojenskou hodnost, což kurz národní bezpečnosti není.

Je realitou, že struktura kariérových kurzů v ČR je nová a v úrovni základního a nižšího managementu nevyzkoušená, protože základní důstojnický kurz a kurz pro nižší důstojníky budou realizovány až po 1. lednu 2017 Velitelstvím výcviku – Vojenskou akademií ve Vyškově. Oproti tomu DKK úrovně středního a vyššího managementu v ČR (kurz pro vyšší důstojníky a kurz generálního štábu) jsou podle nové struktury centrem bezpečnostních a vojenskostrategických studií Univerzity obrany realizovány již 2 rokem s pozitivními výsledky. Poznatky a zkušenosti ukáží, co je nutné a žádoucí ve struktuře DKK upravit nebo pozměnit, a to jak v OS SR nebo rezortu MO ČR.

ZÁVĚR

Státní služba není jen výsada, ale i závazek vůči organizaci na straně jedné, na druhé straně musí organizace jasně stanovit pravidla a průběh státní služby pro každého jednotlivce.

Článek popularizuje službu profesionálních vojáků České a Slovenské republiky, prezentuje zjištěné odlišnosti v přístupu a filozofii. Současně poskytuje čtenáři penzum analýzou zjištěných informací o státní službě profesionálních vojáků OS SR před a po 1. 1. 2016. Nabízí pohled na služební kariéru v OS SR, její klady a zápory, požadavky na ni a možná úskalí.

Čtenář má možnost vidět DKK v OS SR jako nástroj velitele (služebního úřadu) k naplnění požadavku na státní službu u jim podřízeného personálu za účelem kariérního růstu a přirozené obměny personálu. Cennou částí článku je analytický výstup v podobě grafického i tabulkového srovnání DKK, které jsou realizovány v OS SR a rezortu MO ČR.

Důstojnické kariérové kurzy OS SR a rezortu MO ČR jsou velmi podobné, nejvíce svým obsahem. Mírně rozdílné jsou z pohledu jejich zařazení do úrovní managementu, délky, formy studia a kritérií závěrečného hodnocení. Nicméně i přes skutečnost, že se jedná o dvě suverénní a samostatné země, spojuje je členství v Severoatlantické alianci a tím i jednotné úsilí o standardizovanou přípravu personálu.

Autor: ***Pplk. Ing. Petr MAREK**, narozen 1966. Po skončení studia na střední vojenské škole vykonával funkci velitele čety a velitele roty. Vysokou školu ukončil v roce 1993. V letech 1993 až 1994 zastával funkci zástupce velitele pluku. Od roku 1994 do roku 2004 působil jako asistent, odborný asistent a náčelník skupiny na vysoké škole. Od roku 2004 do roku 2008 působil jako odborný asistent a náčelník skupiny – zástupce vedoucího katedry na Univerzitě obrany. Od roku 2009 do roku 2014 zastával funkci vedoucího staršího důstojníka a náčelníka oddělení u Velitelství výcviku – Vojenské akademie. Od února 2014 působí jako odborný asistent u Centra bezpečnostních a vojenskostrategických studií Univerzity obrany. Zabývá se operačním použitím vojsk, všeobecnou taktikou, velením a řízením, okrajově vojenskou strategií a vojenským uměním.*